



Brüsszel, 2016.4.6.
COM(2016) 205 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**A határigazgatás és a biztonság erősítését szolgáló, szilárd és intelligens információs
rendszerek**

1. BEVEZETÉS

Európa mobilis társadalom. Uniós polgárok és harmadik országbeli állampolgárok milliói kelnek át nap mint nap a belső és a külső határokon. 2015-ben több mint 50 millió harmadik országbeli állampolgár látogatott az EU-ba, akik 200 milliót meghaladó alkalommal lépték át a schengeni térség külső határait.

Az említett szabályos utasáramlások mellett, a szíriai konfliktus és a világ más részein zajló válságok következtében egyedül 2015-ben 1,8 millió szabálytalan határátlépés történt Európa külső határain. Az uniós polgárok azt várják, hogy a külső határon végzett személyellenőrzések eredményesek legyenek, hogy lehetővé tegyék a migráció hatékony kezelését és elősegítsék a belső biztonságot. A 2015. évi párizsi terrortámadások és a 2016. márciusi brüsszeli terrortámadás szomorú tanúbizonyságot adtak az Európa belső biztonságát érő folyamatos fenyegetésről.

Az említett események erőteljesebben rávilágítottak arra, hogy összefogásra van szükség, és átfogóan meg kell erősíteni az EU határigazgatását, migrációs és biztonsági együttműködési kereteit és információs eszközeit. A határigazgatás, a bűnüldözés és a migráció ellenőrzése dinamikusan összekapcsolódnak egymással. Ismert, hogy uniós polgárok lépték át a külső határt azért, hogy terrorista célokból a konfliktusövezetekbe utazzanak, visszatérésük után pedig ezek a személyek kockázatot jelentenek. Bizonyítékok támasztják alá, hogy az irreguláris migráció útvonalait használva terroristák jutottak be az EU-ba, majd pedig észrevétlenül mozogtak a schengeni térségen belül.

Az európai biztonsági és migrációs stratégiák meghatározták egyrészt a migrációkezelés, másrészt a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelem párhuzamos kihívásainak kezelésére szolgáló uniós szakpolitika fejlesztésének és végrehajtásának irányvonalát. Ez a közlemény az említett két stratégia közötti szinergiákra épül, és kiindulópontul kíván szolgálni az arra vonatkozó eszmecserehez, hogy a meglévő és a jövőbeni információs rendszerek hogyan erősíthetnék mind a külső határigazgatást, mind az EU-n belüli belső biztonságot. A dokumentum kiegészíti az Európai Határ- és Parti Őrség létrehozásáról, valamint a külső határokon történő válságmegelőzés és válsághelyzeti beavatkozás javításáról szóló 2015. decemberi javaslatot.

Számos uniós szintű információs rendszer létezik, amelyek a személyekre vonatkozó releváns információkkal látják el a határőröket és a rendőrtiszteket, azonban az uniós adatgazdálkodási struktúra nem tökéletes. Ez a közlemény lehetséges megoldásokat vázol fel a meglévő információs rendszerek előnyeinek maximális kihasználására, valamint – ha szükséges – a hiányosságok orvoslására szolgáló új és kiegészítő intézkedések kidolgozására. Továbbá kiemeli annak szükségességét, hogy – amint ezt az Európai Tanács és a Tanács is megállapította¹ – hosszú távú célkitűzésként javítani kell az információs rendszerek interoperabilitását, valamint arra vonatkozó elképzeléseket mutat be, hogy hogyan fejleszthetők az információs rendszerek a jövőben annak érdekében, hogy a szükséges információk a határőrök, vámhatóságok, rendőrtisztek és igazságügyi hatóságok rendelkezésére álljanak.

¹ Az Európai Tanács 2015. december 17–18-i ülésének következtetései. Az Európai Unió bel- és igazságügyi minisztereinek, valamint az uniós intézmények képviselőinek a 2016. március 22-i brüsszeli terrorista merényletekre vonatkozó közös nyilatkozata (2016. március 24.); Az Európai Unió Tanácsa és a Tanács keretében üléselő tagállamok által elfogadott következtetések a terrorizmus elleni küzdelemről (2015. november 20.).

Bármely jövőbeni kezdeményezést a minőségi jogalkotás elvei alapján dolgoznánk ki, nyilvános konzultáció és – többek között az alapvető jogokkal és különösen a személyes adatok védelméhez való jogokkal kapcsolatos – hatásvizsgálatok segítségével.

2. A KEZELENDŐ KIHÍVÁSOK

A schengeni térségen belüli belső határok megszűnése miatt arra van szükség, hogy határozottan és megbízhatóan igazgassák a személyek külső határokon keresztüli mozgását. Ez a magas szintű belső biztonság és a személyek említett térségen belüli szabad mozgásának előfeltétele. Ugyanakkor a belső határok hiánya azt is jelenti, hogy a tagállami bűnüldöző hatóságok szintén hozzáférnek a személyekre vonatkozó releváns adatokhoz. Számos uniós szintű információs rendszer és adatbázis létezik, amelyek – saját céljaiknak megfelelően – a személyekre vonatkozó releváns információkkal látják el a határőröket és a rendőrtiszteket és egyéb hatóságokat².

Mindazonáltal az információs rendszerekkel kapcsolatban is hiányosságok mutatkoznak, ezek pedig akadályozzák az említett nemzeti hatóságok munkáját. Az európai biztonsági stratégia ezért alapvető prioritásként emelte ki az információcsere javítását. A főbb hiányosságok a következők: a) a meglévő információs rendszerek optimálistól elmaradó funkciói, b) az uniós adatgazdálkodási struktúra hiányosságai, c) az eltérően irányított információs rendszerek bonyolult összképe, valamint d) a határellenőrzési és biztonsági célú adatgazdálkodás széttagolt struktúrája.

A meglévő, EU-n belüli határigazgatási és belső biztonsági célú információs rendszerek funkciók széles skáláját fedik le. Mindazonáltal továbbra is **hiányosságok mutatkoznak a meglévő rendszerek funkcióit illetően**. Ha az utasok különféle kategóriáira vonatkozó határellenőrzési eljárásokat vizsgáljuk, egyértelművé válik, hogy hiányosságok jelentkeznek egyes szóban forgó eljárásokban, valamint a határellenőrzésekre használt megfelelő információs rendszerek között. A meglévő bűnüldözési célú eszközök teljesítménye szintén optimalizálásra szorul. Ez sürgetővé teszi a meglévő információs rendszerek javítására irányuló intézkedések mérlegelését (5. szakasz).

Ezenfelül **hiányosságok mutatkoznak az EU adatgazdálkodási struktúrájában**. Megoldatlan problémák vannak az utazók egyedi kategóriáinak, például a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízummal rendelkező harmadik országbeli állampolgároknak a határellenőrzése tekintetében. Szintén információhiány jelentkezik a határra való megérkezést megelőzően a vízummentességet élvező harmadik országbeli állampolgárok tekintetében. Fontolóra kellene venni, hogy szükség esetén további információs rendszer kifejlesztésével szükséges-e kezelni az említett hiányosságokat (6. szakasz).

A határőrök és kiváltképpen a rendőrtisztek uniós szinten **az eltérően irányított információs rendszerek bonyolult összképével** szembesülnek. Ez a bonyolultság gyakorlati nehézségeket okoz különösen a tekintetben, hogy mely adatbázisokat kell ellenőrizni egy adott helyzetben. Ezenfelül nem minden tagállam csatlakozott az összes meglévő rendszerhez³. Csökkenteni lehetne az uniós szintű információs rendszerekhez való hozzáférés jelenlegi bonyolultságát egy olyan nemzeti szintű egységes keresési

² Lásd a 4. szakaszban a határellenőrzési és biztonsági információs rendszerek áttekintését, valamint a 2. mellékletben található részletesebb jegyzéket.

³ Dánia vonatkozásában a 22. jegyzőkönyv, az Egyesült Királyság és Írország esetében pedig a 21. és a 36. jegyzőkönyv, valamint a vonatkozó csatlakozási okmányok különös feltételeitől függően.

interfész kialakításával, amely tiszteletben tartja a különböző hozzáférési célokat (7.1. szakasz).

A határellenőrzési és biztonsági célú jelenlegi uniós adatgazdálkodási struktúrát **széttagoltság** jellemzi. Ezt az okozza, hogy eltérő intézményi, jogi és politikai keretek között került sor a rendszerek kifejlesztésére. Az információkat elkülönítve tárolják a különféle rendszerekben, amelyek ritkán állnak összeköttetésben egymással. Az adatbázisok nem következetesek, és az érintett hatóságok számára az adatokhoz biztosított hozzáférés is eltérő. Ez vakfoltok kialakulásához vezethet, különösen a bűnüldöző hatóságok esetében, mivel előfordulhat, hogy rendkívül nehéz felismerni a töredékes adatok közötti kapcsolatokat. Tehát a határigazgatási és biztonsági célú adatok hozzáférhetőségének javítása érdekében sürgős szükség van integrált megoldások kidolgozására, az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartása mellett. Ezért eljárást kell kezdeményezni a meglévő információs rendszerek interoperabilitásának megteremtése céljából (7. szakasz).

3. ALAPVETŐ JOGOK

Az alapvető jogok és az adatvédelmi szabályok maradéktalan tiszteletben tartása lényeges előfeltétele bármely fenti kihívás kezelésének.

Az alapvető jogok betartása megfelelően kialakított és helyesen alkalmazott technológiát és információs rendszereket tesz szükségessé. A technológia és az információs rendszerek segíthetik a hatóságokat a polgárok alapvető jogainak védelmében. A biometrikus technológia csökkentheti a téves azonosítások, valamint a hátrányos megkülönböztetés és a faji alapú profilalkotás kockázatát. Emellett, amennyiben alapvető jogi biztosítékokkal és védelmi intézkedésekkel együtt alkalmazzák, hozzájárulhat a gyermekekkel kapcsolatos védelmi kockázatok – pl. a gyermekek eltűnése vagy emberkereskedelemnek való áldozatául esése – kezeléséhez. E technológia csökkentheti annak kockázatát, hogy egyes személyeket tévesen fognak el és tartóztatnak le. Továbbá hozzájárulhat a schengeni térségben lakó polgárok biztonságának erősödéséhez, ugyanis elősegíti a terrorizmus és a súlyos bűnözés elleni küzdelmet.

A nagyméretű információs rendszerek megléte potenciális adatvédelmi kockázatokkal is jár, amelyekre fel kell készülni és megfelelően kezelni kell ezeket. Az, hogy az említett rendszereken belül személyes adatokat gyűjtenek és használnak, hatást gyakorolt az Európai Unió Alapjogi Chartájába foglalt, a magánélet tiszteletben tartásához való jogra és a személyes adatok védelméhez való jogra. Mindegyik rendszernek összhangban kell állnia az adatvédelmi elvekkel, valamint a szükségesség, az arányosság, a célhoz kötöttség és az adatminőség követelményével. Biztosítékoknak kell rendelkezésre állniuk annak érdekében, hogy garantálják az érintetteknek a magánéletük és személyes adataik védelmével kapcsolatos jogait. Az adatokat csupán a gyűjtésük céljához szükséges ideig szabad megőrizni. A pontos kockázatkezelésre és az érintettek adatainak hatékony védelmére szolgáló mechanizmusokat kell kialakítani.

2015 decemberében a társjogalkotók politikai megállapodásra jutottak az adatvédelmi reformról. Az új általános adatvédelmi rendelet, valamint a rendőrségi és büntető igazságszolgáltatási adatvédelmi irányelv⁴ elfogadásuk után 2018-tól válnak alkalmazandóvá, és harmonizált keretet biztosítanak a személyes adatok kezeléséhez.

⁴ Lásd: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/reform/index_en.htm.

A célhoz kötöttség az Alapjogi Chartába foglalt kulcsfontosságú adatvédelmi elv. Tekintettel arra, hogy az uniós szintű információs rendszereket eltérő intézményi, jogi és politikai keretek között dolgozták ki, a célhoz kötöttség elvét elkülönített információkezelési struktúrában valósították meg⁵. Ez az egyik oka a határellenőrzési és biztonsági célú uniós adatgazdálkodás jelenlegi széttagolt struktúrájának. Jóllehet létrejött a személyes adatok Unión belüli védelmének új, átfogó kerete, és jelentős technológiai és IT-biztonsági fejleményekre került sor, a célhoz kötöttség elve könnyebben megvalósítható a tárolt adatokhoz való hozzáférés és azok felhasználásának szintjén, maradéktalan összhangban az Alapjogi Chartával és az Európai Bíróság közelmúltbeli ítélezési gyakorlatával. Az integrált adatgazdálkodási megoldások keretén belül a szükséges célhoz kötöttséget a biztosítékoknak, például az adatok egy rendszeren belüli felosztásának, és az egyes adatkategóriákra vonatkozó egyedi hozzáférési és felhasználási szabályoknak kell biztosítaniuk. Ez lehetővé teszi, hogy a szükséges szigorú hozzáférési és felhasználási szabályok foganatosítása mellett kialakítsuk az információs rendszerek interoperabilitását, nem érintve a meglévő célhoz kötöttséget.

Az uniós adatvédelmi szabályok jelenleg a „beépített adatvédelem” és az „alapértelmezett adatvédelem” elvén alapulnak. Az információtechnológia alkalmazására épülő új eszközök kifejlesztése során a Bizottság törekedni fog e megközelítés követésére. Ez azt jelenti, hogy a személyes adatok védelmét beépítik a javasolt eszköz műszaki alapjaiba, az adatfeldolgozást a meghatározott célhoz szükséges mértékre korlátozzák, és csak azoknak a személyeknek biztosítanak hozzáférést az adatokhoz, akiknek szükségük van azok ismeretére.⁶

Az Alapjogi Charta és különösen az új adatvédelmi reform jogi aktusai iránymutatást nyújtanak majd a Bizottságnak a határellenőrzési és biztonsági célú uniós adatgazdálkodási struktúra jelenlegi hiányosságainak kezelésekor. Ez biztosítja majd, hogy az említett területeken létrehozandó információs rendszerek jövőbeni kifejlesztése megfeleljen a legmagasabb adatvédelmi normáknak, valamint tiszteletben tartsa és elősegítse az Alapjogi Charta által garantált alapvető jogokat.

4. A HATÁRIGAZGATÁSI ÉS BIZTONSÁGI CÉLÚ INFORMÁCIÓS RENDSZEREK ÁTTEKINTÉSE⁷

Az EU-n belüli határigazgatási és bűnüldözési célú, meglévő információs rendszerek mindegyike saját célkitűzésekkel, célokkal, jogalappal⁸, felhasználói csoportokkal és intézményi kerettel rendelkezik. Ezek együttesen a releváns adatbázisok bonyolult együttesét alkotják.

Az EU-n belül kifejlesztett három fő **centralizált információs rendszer**: i. a Schengeni Információs Rendszer (SIS), amely személyekre és tárgyakra vonatkozó figyelmeztető jelzések széles körét tartalmazza, ii. a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokat felölelő Vízuminformációs Rendszer (VIS), valamint iii. az Eurodac rendszer, amelyben a vízumkérelmezők és azon harmadik országbeli állampolgárok ujjnyomatai találhatóak, akik szabálytalanul lépték át a külső határokat. Ezek a rendszerek kiegészítik egymást, és

⁵ COM(2010) 385 végleges.

⁶ A „beépített adatvédelem” átfogó leírásához lásd az európai adatvédelmi biztos véleményét az adatvédelem és a magánélet védelmének ösztönzése révén az információs társadalomba vetett bizalom erősítéséről, európai adatvédelmi biztos, 2010.3.18.

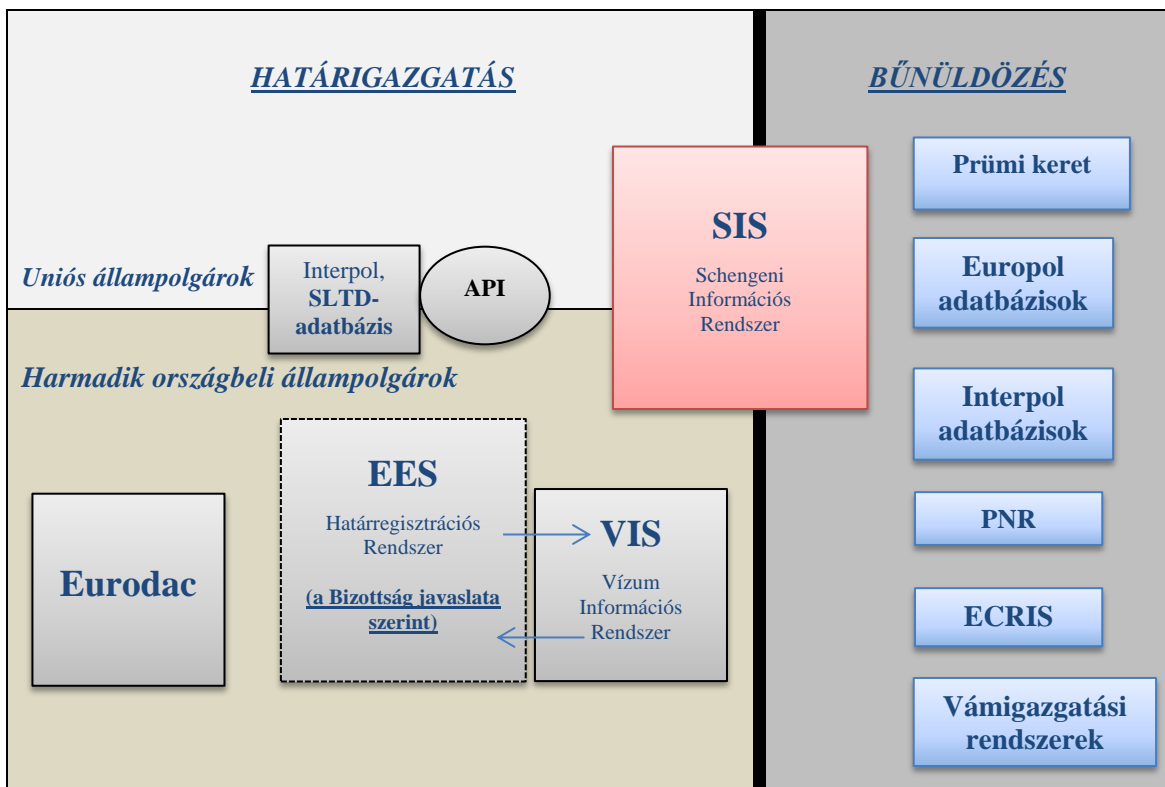
⁷ A határigazgatási és bűnüldözési célú, meglévő információs rendszerek jegyzéke megtalálható 2. mellékletben.

⁸ Dánia vonatkozásában a 22. jegyzőkönyv, az Egyesült Királyság és Írország esetében pedig a 21. és a 36. jegyzőkönyv különös feltételeitől függően.

– a SIS kivételével – elsősorban harmadik országbeli állampolgárokra irányulnak. A rendszerek emellett támogatják a nemzeti hatóságokat a bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemben⁹. Ez különösen a SIS-re vonatkozik, amely jelenleg a legszélesebb körben alkalmazott információ-megosztási eszköz. A szóban forgó rendszerek esetében az információcserét az sTESTA elnevezésű biztonságos, célzott kommunikációs infrastruktúra segítségével végzik¹⁰.

E meglévő rendszerek mellett a Bizottság javaslatot tesz egy negyedik központosított határigazgatási rendszerre, a várakozások szerint 2020-ig kialakítandó **határregisztrációs rendszerre**¹¹, amely szintén a harmadik országbeli állampolgárokat kezelné.

1. ábra A határigazgatási és bűnüldözési célú fő információs rendszerek vázlatos áttekintése:



További meglévő határigazgatási eszközök az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisa (SLTD) és az előzetes utasinformációs (API) adatbázis, amely az utasokra vonatkozó információkat gyűjt az uniós rendeltetési helyre tartó légi járatok indulását megelőzően. Ezek az eszközök az uniós polgárokra és a harmadik országbeli állampolgárokra nézve egyaránt relevánsak,

Az EU kifejezetten a bűnüldözési, bűnügyi nyomozási és igazságügyi együttműködési céljából dolgozott ki **információcserére szolgáló decentralizált eszközöket**,

⁹ A VIS-hez és az Eurodachoz való bűnüldözési célú hozzáférésre korlátozott feltételek mellett kerülhet sor, mivel a bűnüldözés az említett rendszerek kiegészítő célkitűzése. A VIS esetében a tagállamoknak a bűnüldözési célú hozzáférés ellenőrzéséért felelős hatóságot kell kijelölniük, és a rendőrségnek igazolnia kell, hogy a hozzáférése szükséges a nyomozás céljából. Az Eurodac esetében a nyomozó hatóságnak automatikus ujjnyomat-azonosító rendszert (AFIS), a prümi keretet és a VIS-t kell lekérdeznük, mielőtt hozzáférést kapnának az Eurodachoz.

¹⁰ Hamarosan felváltja a TESTA-NG.

¹¹ COM(2016)194 final.

nevezetesen i. a DNS-profilok, az ujjnyomatok és a gépjármű-nyilvántartási adatok cseréjére szolgáló prűmi keretet, valamint iii. az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszert (ECRIS) a nemzeti bűnügyi nyilvántartási információk cseréje céljából. Az ECRIS lehetővé teszi, hogy biztonságos hálózaton keresztül információkat cseréljenek az Európai Unió büntetőbíróságai által, konkrét személyekkel szemben meghozott korábbi ítéletekről. A megkeresések általában alfanumerikus azonosító adatokon alapulnak, bár biometrikus adatok cseréjére is lehetőség van.

Az **Europol** az EU bűnügyi információs központjaként támogatja a nemzeti rendőri hatóságok közötti információcserét. Az Europol Információs Rendszer (EIS) központosított bűnügyi információs adatbázist kínál a tagállamoknak a súlyos bűnözésre és a terrorizmusra vonatkozó adatok tárolása és lekérdezése céljából. Az Europol kapcsolattartó pontjai a tagállamokban folyamatban lévő műveletekre vonatkozó információkat tartalmazó tematikus elemzési munkafájlokat biztosítanak. Az Europol biztonságos információcsere-hálózati alkalmazása (SIENA) lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy gyorsan, biztonságosan és felhasználóbarát módon információkat cseréljenek egymással, az Europollal, illetve azokkal a harmadik felekkel, amelyek együttműködési megállapodást kötöttek az Europollal. Ugyanakkor a SIENA nagy hangsúlyt helyez az Europol többi rendszerével való interoperabilitásra, például a kapcsolattartó pontokkal történő közvetlen adatcserére. Az alkalmazás lehetőséget nyújt arra, hogy a tagállamok között kicserélt információkat bevigyék az Europol adatbázisaiba. Ezért a SIENA-t kell választani az Unión belüli bűnüldözési információ-megosztás elsődleges tagállami csatornájaként.

A tagállamokban kidolgozásra kerülő személyesadat-kezelési rendszerek további csoportját jelenti az **utas-nyilvántartási adatállomány** (PNR)¹². A PNR-adatokat a foglaláskor és a bejelentkezéskor megadott foglalási információk alkotják.

Végezetül a **vámhatóságok** szintén lényeges szereplői a külső határokon megvalósuló, ügynökségek közötti együttműködésnek. E hatóságok különféle rendszerekkel¹³ és adatbázisokkal rendelkeznek, amelyek az áruk mozgására, a gazdasági szereplők azonosítására vonatkozó adatokat, valamint a belső biztonság megerősítésére használható, kockázatokkal összefüggő információkat tartalmaznak. Ezek a rendszerek is ellenőrzött, korlátozott és biztonságos saját infrastruktúrával (közös kommunikációs hálózat) rendelkeznek, amely igazolta életképességét. Tovább kell vizsgálni a szinergiákat és konvergenciát az uniós határigazgatási célú és vámügyi műveleti célú információs rendszerek, valamint az azoknak megfelelő infrastruktúrák között.

5. A MEGLÉVŐ INFORMÁCIÓS RENDSZEREK JAVÍTÁSA

A meglévő, EU-n belüli határigazgatási és belső biztonsági célú információs rendszerek funkciók széles skáláját fedik le. A rendszerekben azonban még mindig **hiányosságok** mutatkoznak, amelyeket orvosolni kell ahhoz, hogy optimalizálják azok teljesítményét.

¹² Lásd a 6.2. szakaszt.

¹³ A váminformációs rendszerek közé tartozik a Közösségi Vámkódex (2913/92/EGK rendelet), a jövőbeni Uniós Vámkódex (952/2013/EU rendelet), a papírmentes vám- és kereskedelmi környezetről szóló határozat (70/2008/EK határozat), valamint az 1995-ös VIR-egyezmény szerint kialakított váminformációs rendszer alapján létrehozott összes rendszer. A rendszerek célja a vámügyi bűncselekmények elleni küzdelem elősegítése az európai vámhatóságok közötti együttműködés megkönnyítése révén.

A Schengeni Információs Rendszer (SIS)

A **Schengeni Információs Rendszer (SIS)** felhasználásával történő határellenőrzések jelenleg alfanumerikus keresések (vagyis név és születési idő) alapján történnek. Az ujjnyomatok csak olyan személy személyazonosságának ellenőrzésére és megerősítésére használhatók, akit a neve alapján már azonosítottak. A figyelmeztető jelzés hatálya alá tartozó személyek kihasználhatják ezt a biztonsági hiányosságot, hogy hamis okmányokat alkalmazva elkerüljék a teljes egyezéseket a SIS-ben.

Ezt a rendkívül súlyos gyengeséget azáltal fogják orvosolni, hogy ujjnyomat-lekérdezési funkcióval egészítik ki a SIS-t, a hatályos jogi keretben előírt **automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS)** révén¹⁴. Az AFIS-t 2017 közepéig kell működőképessé tenni¹⁵. Az Europol annak kialakítását követően hozzá fog férni az AFIS-hez, így ez a rendszer kiegészíti a bűnügyi nyomozásra és a terrorizmus elleni küzdelemre szolgáló Europol rendszereket, valamint a prűmi keret alapján végzett ujjnyomatadat-cserét. A Bizottság és az eu-LISA megvizsgálja majd a jövőbeni AFIS ilyen széles körű alkalmazásának lehetőségeit.

A készülő értékelés és technikai tanulmány alapján a Bizottság jelenleg vizsgálja a **SIS további funkciókkal való esetleges kiegészítését** azzal a céllal, hogy javaslatot terjesszen elő a SIS jogalapjának felülvizsgálatára. A mérlegelt kérdések köre az alábbiakra terjed ki:

- a kiutasítási határozat hatálya alatt álló irreguláris migránsokra vonatkozó SIS figyelmeztető jelzések létrehozása;
- az ujjnyomat mellett arckép használata biometrikus azonosítás céljából;
- az ellenőrzést követő találatokra vonatkozó információk automatikus továbbítása;
- a rejtett vagy célzott ellenőrzésekre vonatkozó figyelmeztető jelzéseket érintő találatokra vonatkozó információk tárolása;
- a figyelmeztető jelzések „keresett ismeretlen személyre” vonatkozó új kategóriájának létrehozása, amely tekintetében esetleg forenzikus adatok találhatóak a nemzeti adatbázisokban (pl. a bűncselekmény helyszínén hátrahagyott látens ujjnyomat)¹⁶.

A Bizottság továbbra is uniós finanszírozással támogatja azon projektek végrehajtását, amelyek lehetővé teszik az egyidejű kereséseket a SIS-ben, valamint az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisában (SLTD), továbbá a körözött bűnözőket, járműveket és a tiltott fegyvereket (iARMS) nyilvántartó rendszereiben, amelyek kiegészítik az uniós információs rendszereket¹⁷.

¹⁴ A Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról szóló, 2006. december 20-i 1987/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 381., 2006.12.28., 4.o.) és a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról szóló, 2007. június 12-i 533/2007/IB tanácsi határozat (HL L 381., 2007.8.7., 2015. o.) 22. cikkének c) pontja.

¹⁵ A Bizottság 2016 márciusában jelentést terjesztett az Európai Parlament és a Tanács elé a Schengeni Információs Rendszer második generációjában (SIS II) nyilvántartott ujjnyomatok alapján történő személyazonosításra szolgáló technológia rendelkezésre állásáról és alkalmazhatóságáról.

¹⁶ A figyelmeztető jelzések ezen új kategóriáját abból a célból fogják vizsgálni, hogy kiegészítő jelleget valósítsanak meg és elkerüljék az átfedéseket az uniós tagállamok különböző nemzeti adatbázisaiban található ujjnyomatok lekérdezésére szolgáló, meglévő prűmi kerettel.

¹⁷ Az Interpol által kifejlesztett információkeresési eszközök – például az Interpol Fix Hálózati Adatbázis (FIND), valamint az Interpol Mobil Hálózati Adatbázis (MIND) – célja az Interpol rendszereikben és a SIS-ben végzett egyidejű keresések megkönnyítése.

Az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányok adatbázisa (SLTD)

A hatékony határigazgatás szempontjából alapvetően fontos, hogy minden harmadik országbeli állampolgár és uniós polgár úti okmányait ellenőrizzék az **SLTD-adatbázisban**. A bűnüldöző hatóságoknak szintén alkalmazniuk kell az SLTD-adatbázist a schengeni térségen belüli keresésekhez. A 2015. november 13-i párizsi terrortámadást követően a Tanács felszólítást fogalmazott meg arra nézve, hogy 2016. márciusig valósítsák meg minden külső határátkelőhelyen az érintett Interpol adatbázisokkal való elektronikus összeköttetést és az úti okmányok automatikus ellenőrzését¹⁸. Minden tagállamnak ki kell alakítani az érintett elektronikus összeköttetéseket, valamint létre kell hoznia az ellopott és elvesztett úti okmányokra vonatkozó adatoknak az SLTD-adatbázisban történő automatikus frissítését lehetővé tévő rendszereket.

Előzetes utasinformációs adatok (API)

A meglévő bevált gyakorlatnak megfelelően a tagállamoknak fokozniuk kell az **előzetes utasinformációs (API)** adatok hozzáadott értékét is oly módon, hogy ezeket az adatokat automatikusan összevetik a SIS-sel és az Interpol SLTD-adatbázisával. A Bizottság megvizsgálja majd az API-adatok feldolgozására vonatkozó jogalap felülvizsgálatának szükségességét az alkalmazás kiterjesztése céljából, valamint a tagállamokat terhelő azon kötelezettség bevezetése érdekében, hogy valamennyi érkező és induló járat esetében igényeljenek és alkalmazzanak API-adatokat. Ez különösen lényeges az utasnyilvántartási adatállományokról szóló jövőbeni irányelv végrehajtása keretében, mivel a PNR- és az API-adatok együttes alkalmazása tovább fokozza a PNR-adatok eredményességét a terrorizmus és a súlyos bűnözés elleni küzdelemben¹⁹.

Vízuminformációs Rendszer (VIS)

A Bizottság jelenleg végzi a **Vízuminformációs Rendszer (VIS)** átfogó értékelését is, amit 2016-ban kell lezárni. Az értékelés többek között az vizsgálja, hogy hogyan alkalmazzák a VIS-t a külső határokon és a tagállamok területén belül végzett ellenőrzésekhez, és miként járul hozzá a rendszer a személyazonossággal való visszaélés és a vízumcsalás elleni küzdelemhez. Ennek alapján a Bizottság később megvizsgálja a VIS funkcióinak javítási lehetőségeit, többek között az alábbiak révén:

- az arcképek minőségének javítása a biometrikus megfeleltetés lehetővé tétele érdekében;
- a vízumkérelmezők biometrikus adatainak alkalmazása a SIS részére kifejlesztendő jövőbeni automatikus ujjnyomat-azonosító rendszerben folytatott keresésekben;
- a korhatár leszállítása a 6 és 12 év közötti gyermekektől való ujjnyomatvétele érdekében, erőteljes alapjogi biztosítékok és védelmi intézkedések biztosítása mellett²⁰;
- az Interpol SLTD-adatbázisa vízumkérelem során történő ellenőrzésének megkönnyítése.

A tagállamok egyenetlenül alkalmazzák azokat a lehetőségeket, amelyeket a hatályos jogi keret biztosít a VIS-adatokhoz való **bűnüldözési célú** hozzáférésre. Ezzel függ össze, hogy a tagállamok gyakorlati problémákról számoltak be a bűnüldöző hatóságok

¹⁸ Az Európai Unió Tanácsa és a Tanács keretében ülésező tagállamok által elfogadott következtetések a terrorizmus elleni küzdelemről, 2015. november 20.

¹⁹ Lásd a javasolt, utas-nyilvántartási adatállományokról szóló irányelv 6.2. szakaszát.

²⁰ A Közös Kutatóközpont „Ujjnyomat-felismerés gyermekek esetében” című tanulmánya ezt technikailag megvalósíthatónak minősítette; EUR 26193 EN; ISBN 978-92-79-33390-3Children', 2013.

VIS-hez való hozzáférési eljárásai tekintetében. Hasonlóképpen, az Eurodachoz való bűnüldözési célú hozzáférés végrehajtása továbbra is rendkívül korlátozott. A Bizottság megvizsgálja majd, hogy újra kell-e gondolni a VIS-hez és az Eurodachoz való bűnüldözési célú hozzáférés jogi keretét.

EURODAC

„A közös európai menekültügyi rendszer reformja és az Európába irányuló legális migráció lehetőségeinek javítása felé” című közleményben²¹ közölteknek megfelelően a Bizottság az **Eurodac** reformjára irányuló javaslatot fog előterjeszteni a rendszer irreguláris migrációval és visszatéréssel kapcsolatos funkcióinak további erősítése érdekében. Ez kezelni fogja az irreguláris migránsok tagállamok közötti másodlagos mozgásának nyomon követésére vonatkozó képesség terén mutatkozó, meglévő hiányosságot. A javaslat ezenfelül törekedni fog a visszatérési és visszafogadási eljárások eredményességének fokozására azáltal, hogy eszközöket biztosít az irreguláris migránsok visszatérés céljából történő személyazonosítására és okmánypótlására. A javaslat ezzel összefüggésben kiterjed az Eurodacban tárolt információk harmadik országokkal való cseréjére is, szem előtt tartva a szükséges adatvédelmi biztosítékokat.

Europol

Az EU hozzáférést biztosított az **Europol** számára a fő központi adatbázisokhoz, azonban az ügynökség még nem teljes mértékben él ezzel a lehetőséggel. Az Europol letartóztatás, rejtett vagy célzott ellenőrzés és lefoglalás céljából jogosult hozzáférni és közvetlenül keresni a SIS-be bevitt adatokban. Az Europol mostanáig csupán csekély számú keresést végzett a SIS-ben. A VIS-hez való lekérdezési célú hozzáférés jogi lehetősége 2013 szeptembere óta illeti meg az Europolit. 2015 júliusa óta az Eurodac jogalapja lehetővé teszi az hozzáférést az Europol számára. Az ügynökségnek fel kell gyorsítani a VIS-sel és az Eurodac-kal való összekapcsolás kialakítására irányuló jelenlegi munkát. A Bizottság általánosabban is ellenőrizni fogja, hogy szükség van-e arra, hogy az információs rendszerekhez való további hozzáférés biztosítsanak a belügy területén a többi uniós ügynökség, különösen a jövőbeni Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség részére.

A prümi keret

A **prümi keret** jelenleg elmarad a lehetőségeitől. Ennek az az oka, hogy nem minden tagállam hajtotta végre a saját hálózatainak integrálásával kapcsolatos jogi kötelezettségeit. A tagállamok jelentős pénzügyi és technikai támogatást kaptak annak végrehajtásához, és mostanra eljött az ideje, hogy maradéktalanul megvalósítsák a prümi keretet. A Bizottság alkalmazza a rá ruházott hatáskört a tagállamok jogi kötelezettségeinek maradéktalan végrehajtása érdekében, és 2016 januárjában strukturált párbeszédet (EU Pilot) kezdett az érintett tagállamokkal. Amennyiben a tagállamok válaszai elégtelennek bizonyulnak, a Bizottság haladéktalanul meg fogja indítani a kötelezettségszegési eljárásokat.

Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS)

Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer, az **ECRIS** lehetővé teszi a harmadik országbeli állampolgárokra és hontalan személyekre vonatkozó információk cseréjét, azonban nem létezik olyan eljárás, amely ennek hatékony megvalósítására szolgálna. 2016 januárjában a Bizottság e hiányosság kezelésére szolgáló jogalkotási javaslatot fogadott el²². A Bizottság ennek keretében javaslatot tett arra, hogy a

²¹ COM(2016)197 final.

²² COM(2016) 7 final, 2016.1.19.

biztonságosabb személyazonosítás céljából tegyék lehetővé nemzeti hatóságok számára a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó, ujjnyomaton alapuló keresést. Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak 2016-ban kell elfogadnia a jogalkotási aktust.

Horizontális kérdések

Az információs rendszerekkel kapcsolatos általános aggályként fogalmazódik meg a tagállami **végrehajtás szintje**. A prümi keret egyenetlen végrehajtása és a SLTD-adatbázishoz való elektronikus összeköttetések hiánya szembetűnő példát nyújt erre. Az információs rendszerekkel kapcsolatos végrehajtás szintjének emelése érdekében a Bizottság szoros figyelemmel kíséri az egyes tagállamok teljesítményét²³. Az ellenőrzés során nem csupán azt vizsgálja, hogy a tagállamok teljesítik-e jogi kötelezettségeiket az információs rendszerek területén, hanem azt is, hogy miként alkalmazzák a meglévő eszközöket és követik-e a bevált módszereket. A Bizottság különféle forrásokra támaszkodik majd a figyelemmel kísérés és a végrehajtás szintjének előmozdítása során, többek között a tagállamok bejelentéseire, valamint a schengeni értékelési mechanizmus keretében tett látogatásokra.

Az információs rendszerekkel kapcsolatos további általános aggályként fogalmazódik meg a **bevitt adatok minősége**. Ha a tagállamok nem tartják tiszteletben a minimális minőségi követelményeket, rendkívül korlátozottá válik a tárolt adatok megbízhatósága és értéke, valamint a téves megfeleltetések és a hiányzó találatok kockázata maguknak a rendszereknek az értékét vonja kétségbe. A bevitt adatok minőségének javítása érdekében az eu-LISA **központi adatminőség-ellenőrzési kapacitást** épít ki a hatáskörébe tartozó mindegyik rendszer tekintetében.

A határellenőrzés és -biztonság terén meglévő legtöbb információs rendszer az úti és a személyazonosító okmányokból származó személyazonosító adatokat kezel. A határok és a biztonság erősítése érdekében a jól teljesítő rendszerek mellett arra is szükség van, hogy az úti és személyazonosító okmányok könnyen és biztonságosan hitelesíthetők legyenek. E célból a Bizottság intézkedéseket fog előterjeszteni az elektronikus dokumentumbiztonság és ID-kezelés javítása, valamint az okmányhamisítás elleni küzdelem erősítése érdekében. A biztonságos azonosításnak az eIDAS-rendelet²⁴ révén elérhető interoperábilis szintjei biztosíthatják ehhez a lehetséges eszközöket.

A meglévő információs rendszerek javítására irányuló intézkedések

A Schengeni Információs Rendszer (SIS)

- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak 2017 közepéig ki kell dolgoznia és meg kell valósítania az automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS) funkciót a SIS-ben.
- A Bizottságnak 2016 végéig a SIS jogalapjának felülvizsgálatára vonatkozó javaslatokat kell előterjesztenie e funkció további erősítése céljából.
- A tagállamoknak maximális mértékben alkalmazniuk kell a SIS-t oly módon, hogy minden releváns információt bevisznek és valamennyi szükséges esetben lekérdezik a rendszert.

²³ Dánia vonatkozásában a 22. jegyzőkönyv, az Egyesült Királyság és Írország esetében pedig a 21. és a 36. jegyzőkönyv különös feltételeitől függően.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-i 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

Az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisa (SLTD)

- A tagállamoknak elektronikus összeköttetést kell létesíteniük az Interpol eszközeivel valamennyi külső határátkelőhelyükön.
- A tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk arra irányuló kötelezettségüket, hogy az ellopott és elvesztett úti okmányok adatait egyidejűleg a SIS-be és az SLTD-be is beviszik, illetve lekérdezik.

Előzetes utasinformációs adatok (API)

- A tagállamoknak automatizálniuk kell az API-adatok alkalmazását a SIS-nek, valamint az Interpol ellopott és elvesztett úti okmányokat tartalmazó adatbázisának (SLTD) felhasználásával történő ellenőrzések során, összhangban a meglévő bevált gyakorlattal.
- A Bizottságnak értékelni kell, hogy az API-adatok feldolgozása érdekében felül kell-e vizsgálni a jogalapot.

Vízuminformációs Rendszer (VIS)

- A Bizottságnak 2016 végéig meg kell vizsgálnia a VIS további fejlesztéseit.

EURODAC

- A Bizottságnak javaslatot kell előterjesztenie az Eurodac jogalapjának felülvizsgálatára, hogy tovább erősítse a rendszernek az irreguláris migrációval és a visszatéréssel kapcsolatos funkcióit.

Europol

- Az Europolnak teljes mértékben ki kell használnia a SIS-hez, a VIS-hez és az Eurodachoz való meglévő, lekérdezési célú hozzáférési jogosultságát.
- A Bizottságnak és az Europolnak fel kell térképezniük és elő kell mozdítaniuk a szinergiákat az Europol Információs Rendszer és más rendszerek, különösen a SIS között.
- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak meg kell vizsgálnia, hogy a SIS számára kifejlesztendő automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS) kiegészítheti-e a bűnügyi nyomozásra és a terrorizmus elleni küzdelemre szolgáló Europol-rendszereket.

A prümi keret

- A tagállamoknak maradéktalanul végre kell hajtaniuk és alkalmazniuk kell a prümi keretet.
- A Bizottságnak szükség esetén kötelezettségszegési eljárásokat kell indítania azon tagállamokkal szemben, amelyek nem kapcsolódtak hozzá a prümi kerethez.
- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak meg kell vizsgálnia, hogy a SIS számára kifejlesztendő automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS) kiegészítheti-e a prümi keret alapján végzett ujjnyomatadat-cserét.

Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS)

- Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak 2016-ban el kell fogadniuk azt a jogalkotási javaslatot, amely lehetővé teszi a nemzeti hatóságok számára, hogy ujjnyomatok alapján harmadik országbeli állampolgárookra keressenek az ECRIS-ben.

Horizontális kérdések

- A Bizottságnak **figyelemmel kell kísérnie és elő kell mozdítania a végrehajtás szintjét** az információs rendszerek tekintetében.

- Az eu-LISA-nak **központi adatminőség-ellenőrzési kapacitást** kell kiépítenie a hatáskörébe tartozó mindegyik rendszer tekintetében.
- A Bizottságnak intézkedéseket kell előterjesztenie **az elektronikus dokumentumbiztonság és ID-kezelés javítása**, valamint az okmányhamisítás elleni küzdelem erősítése érdekében.
- A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a szinergiákat és a konvergenciát az uniós határigazgatási és **vámügyi műveleti** célú információs rendszerek, valamint az azoknak megfelelő infrastruktúrák között.

6. TOVÁBBI INFORMÁCIÓS RENDSZEREK KIFEJLESZTÉSE ÉS A HIÁNYOSSÁGOK KEZELÉSE

Bár a meglévő információs rendszerek a határigazgatás és a bűnüldözés keretében szükséges adatok rendkívül széles körét fedik le, fontos hiányosságok is mutatkoznak. A Bizottság jogalkotási javaslatai – különösen a határregisztrációs rendszerre és az utas-nyilvántartási adatállományra (PNR) vonatkozó uniós rendszerre irányuló javaslat – már foglalkoztak az említett hiányosságok egy részével. Más azonosított hiányosságok esetében gondosan értékelni kell, hogy szükség van-e további uniós eszközökre.

1. Határregisztrációs rendszer

A Bizottság e közleménnyel egyidejűleg terjesztette elő a határregisztrációs rendszer létrehozására vonatkozó, felülvizsgált jogalkotási javaslatot. A társjogalkotók általi elfogadást követően az eu-LISA feladata lesz, hogy a schengeni tagállamokkal együttműködve kifejlessze és végrehajtsa a rendszert.

A határregisztrációs rendszer rögzíti majd minden olyan – vízumköteles vagy vízummentesen utazó – harmadik országbeli állampolgár határátlépéseit (be- és kilépés), aki bármely 180 napos időszakban legfeljebb 90 napos rövid tartózkodás vagy az új schengeni körutazói vízum alapján történő legfeljebb egy éves tartózkodás céljából a schengeni térségbe érkezik. A határregisztrációs rendszer célja a) a külső határok igazgatásának javítása, b) az irreguláris migráció csökkentése azáltal, hogy kezelik az engedélyezett tartózkodási idő túllépésének jelenségét, valamint c) hozzájárulás a terrorizmus és a súlyos bűnözés elleni küzdelemhez, és ezáltal a magas szintű belső biztonság garantálásának elősegítése.

A határregisztrációs rendszer regisztrálja a harmadik országbeli állampolgárok személyazonosságát (alfanumerikus adatok, négy ujjnyomat és arckép) és úti okmányai adatait, továbbá hozzákapcsolja ezeket az elektronikus be- és kilépési bejegyzésekhez. Az úti okmányok bélyegezésének jelenlegi gyakorlata megszűnik. A határregisztrációs rendszer lehetővé teszi az engedélyezett rövid távú tartózkodások eredményes kezelését, a határellenőrzések fokozott automatizálását, valamint az okmányhamisítás és a személyazonossággal való visszaélés felderítésének javítását. A központi nyilvántartás lehetőséget biztosít a schengeni térségen belül az engedélyezett tartózkodási időt túllépő személyek felderítésére és az okmányokkal nem rendelkező személyek azonosítására. A javasolt határregisztrációs rendszer tehát a meglévő információs rendszerek által nem lefedett, fontos hiányosságot kezel.

2. Az utas-nyilvántartási adatállomány

Az utas-nyilvántartási (PNR) adatállomány a foglalási adatokat tartalmazza: az elérhetőségeket, a teljes út és a foglalás adatait, a különleges megjegyzéseket, az ülőhelyekre és a poggyászra vonatkozó információkat és a fizetési eszközöket. A PNR adatok hasznosak és szükségesek a nagy kockázatot jelentő utasok azonosításához a

terrorizmus, a kábítószer-kereskedelem, az emberkereskedelem, a gyermekek szexuális kizsákmányolása és egyéb súlyos bűncselekmények elleni küzdelem keretében. A javasolt PNR-irányelv biztosítani fogja a nemzeti rendszerek közötti együttműködés javítását és a tagállamok közötti biztonsági hézagok csökkentését. A javasolt PNR-irányelv tehát a súlyos bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemhez szükséges adatok elérhetősége tekintetében jelentkező fontos hiányosságot orvosol. **A PNR-irányelvet sürgősséggel el kell fogadni és végre kell hajtani.**

A jövőbeni irányelv előírja, hogy a tagállamoknak utasnyilvántartókat (PIU) kell felállítaniuk, amelyek megkapják a PNR-adatokat a légitársaságoktól. Ez nem jelenti központi rendszer vagy adatbázis létrehozását, azonban kihasználja a nemzeti műszaki megoldások és eljárások bizonyos fokú szabványosítását, ami megkönnyíti a PNR-adatok PIU-k közötti cseréjét, a javasolt irányelvben előirányzottak szerint. E célból a Bizottság támogatást nyújt a tagállamoknak ahhoz, hogy elemezzék a PIU-k összekapcsolására vonatkozó különböző lehetőségeket annak érdekében, hogy szabványosított megoldásokat és eljárásokat nyújtsanak. Az irányelv elfogadását követően a Bizottság felgyorsítja majd a PNR-adatoknak a légitársaságoktól a PIU-khoz történő továbbítására szolgáló közös protokollokra és támogatott adatformátumokra vonatkozó munkát. A Bizottság az irányelv elfogadását követő három hónapon belül elkészíti a végrehajtási aktus tervezetét.

3. A vízummentességet élvező harmadik országbeli állampolgárok érkezését megelőző információhiány

Bár a VIS-ben regisztrálják a vízumbirtokosok személyazonosságát, elérhetőségeit és a rájuk vonatkozó háttérinformációkat, a vízummentességet élvező személyekre vonatkozó információk csupán az úti okmányaikból származnak. A légi vagy tengeri úton érkező utasok esetében ez az érkezést megelőzően kiegészülhet az API-adatokkal. A javasolt PNR-irányelv szerint a PNR-adatokat akkor is gyűjtik, ha az utasok légi úton érkeznek az EU területére. A szárazföldi határokon keresztül az Unióba beutazó személyek esetében az információk nem állnak rendelkezésre az EU külső határára való megérkezésüket megelőzően.

Jóllehet a bűnüldöző hatóságok információkat szerezhetnek a vízumbirtokosokról a VIS-ből, ha erre szükség van a súlyos bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemben, a vízummentességet élvező személyekről nem állnak rendelkezésre hasonló adatok. Az említett információhiány különösen lényeges az EU szárazföldi határainak igazgatása tekintetében olyan helyzetben, amikor nagyszámú vízummentes utazó érkezik személygépkocsival, busszal vagy vonattal. Az Unióval szomszédos több ország már jelenleg is vízummentességet élvez, továbbá az EU és más szomszédos országok között folyamatban vannak a vízumliberalizációs párbeszéddek. Ez valószínűleg a vízummentes utasok számának jelentős növekedéséhez vezet a közeljövőben.

A Bizottság értékelné fogja, hogy egy új uniós eszköz szükséges, megvalósítható és arányos-e e kérdés kezelésére. Az egyik lehetőség **az uniós utazási információs és utazásengedélyezési rendszer** (ETIAS) megfontolása lehetne, ahol a vízummentes utasok regisztrálnák a tervezett utazásukkal kapcsolatos, lényeges információkat. Ezen információk automatikus feldolgozása segíthetné a határőröket a rövid távú tartózkodás céljából érkező harmadik országbeli látogatók értékelése során. Olyan országok, mint az Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália már létrehozta hasonló rendszereket, többek között az uniós polgárok számára.

Az utazásengedélyezési rendszerek online jelentkezésre épülnek, amelyben a jelentkező az indulást megelőzően megadja a személyazonosságára, elérhetőségeire, az utazás

céljára, az útvonalra stb. vonatkozó adatokat. Az engedélyezést követően gyorsabbá és zökkenőmentesebbé válnak az érkezéskori határellenőrzési eljárások. Tehát egy ETIAS-hoz hasonló rendszer utazáskönnyítési eszközként is szolgálhat, biztonsági és határigazgatási előnyei, valamint a vízumkölcsonösség tekintetében meglévő esetleges jelentősége mellett.

4. Európai Rendőrségi Nyilvántartási Információs Rendszer (EPRIS)

Amint az európai biztonsági stratégiában jeleztük, az információcserével kapcsolatos jövőbeli munka többek között a meglévő rendőrségi adatok tagállamok közötti, valós idejű hozzáférhetőségére irányul. A Bizottság megvizsgálja, hogy szükséges-e, technikai megvalósítható-e és arányos-e a tagállami bűnüldözési adatbázisokban tárolt információk határon túli hozzáférhetőségét megkönnyítő Európai Rendőrségi Nyilvántartási Információs Rendszer (EPRIS) létrehozása. Ennek keretében a Bizottság uniós finanszírozással támogatja egy öt tagállamból álló országcsoport kísérleti projektjének végrehajtását, amelynek célja olyan mechanizmusok létrehozása, amelyek segítségével „van találat/nincs találat” alapú, határokon átnyúló automatikus lekérdezések végezhetőek a nemzeti indexekben.²⁵ A Bizottság figyelembe veszi a projekt eredményeit az értékelésében.

A további információs rendszerek kifejlesztésére és az információs hiányosságok kezelésére irányuló további intézkedések

Határregisztrációs rendszer (EES)

- Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak elsődleges prioritásként kell kezelnie a határregisztrációs rendszerre vonatkozó jogalkotási javaslatot azzal a céllal, hogy 2016 végéig sor kerüljön a javaslat elfogadására.

Az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR)

- Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak 2016. áprilisig el kell fogadnia a PNR-irányelvet.
- A tagállamoknak az elfogadás után mielőbb végre kell hajtaniuk a PNR-irányelvet.
- A Bizottságnak szabványosított megoldásokkal és eljárásokkal kell támogatnia az utasnyilvántartók közötti adatcserét.
- A Bizottságnak a PNR-irányelv elfogadását követő három hónapon belül el kell készítenie a légitársaságoktól a PIU-khoz történő továbbítására szolgáló közös protokollokról és támogatott adatformátumokról szóló végrehajtási határozat tervezetét.

A vízummentességet élvező harmadik országbeli állampolgárok érkezését megelőző információhiány

- A Bizottságnak 2016-ban meg kell vizsgálnia egy új uniós eszköz – pl. egy uniós utazási információs és utazásengedélyezési rendszer – létrehozásának szükségességét, megvalósíthatóságát és arányosságát.

²⁵ Az automatizált adatsere-folyamat (ADEP) elnevezésű kísérleti projekt célja olyan technikai rendszer létrehozása, amely egy index segítségével lehetővé teszi az arról való tudomásszerzést, hogy léteznek-e egy adott személyre vonatkozó rendőrségi nyilvántartási adatok vagy folyamatban van-e rendőrségi nyomozás egy vagy több másik tagállamban. Az index lekérdezésére adott automatikus válasz csak azt jelzi, hogy van-e elérhető adat vagy sem; ez az úgynevezett „van találat/nincs találat” válasz. „Találat” esetén, második lépésben a szokásos rendőrségi együttműködési csatornákon keresztül kellene további személyes adatokat igényelni.

Európai Rendőrségi Nyilvántartási Információs Rendszer (EPRIS)

- A Bizottságnak 2016-ban meg kell vizsgálnia az Európai Rendőrségi Nyilvántartási Információs Rendszer létrehozásának szükségességét, megvalósíthatóságát és arányosságát.

7. AZ INFORMÁCIÓS RENDSZEREK INTEROPERABILITÁSA FELÉ

Az interoperabilitás az információs rendszereknek az adatcserére és az információk megosztásának lehetővé tételére vonatkozó képessége. Az **interoperabilitás alábbi négy dimenzióját** különíthetjük el, amelyek mindegyike jogi²⁶, technikai és operatív kérdéseket vet fel, többek között az adatvédelem tekintetében:

- egységes keresési interfész, amely arra szolgál, hogy egyidejűleg több információs rendszerben végezzenek keresést, és az összesített eredményeket egyetlen képernyőn jelenítsék meg;
- az információs rendszerek összekapcsolhatósága, amelynek révén az egyik rendszerben regisztrált adatokat automatikusan lekérdezik egy másik rendszerben;
- közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás létrehozása a különféle információs rendszerek támogatása érdekében;
- közös adatraktár (központi modul) a különböző információs rendszerek számára.

Az uniós szintű információs rendszerek interoperabilitása felé tartó folyamat elindítása érdekében a Bizottság felállítja **az információs rendszerekkel és az interoperabilitással foglalkozó szakértői csoportot** az uniós ügynökségek, a nemzeti szakértők és az érintett intézményi érdekelték magas rangú képviselőinek részvételével. A szakértői csoport feladata lesz az információs rendszerek interoperabilitásának megvalósítására irányuló különböző választási lehetőségek jogi, technikai és operatív kérdéseinek vizsgálata, ideértve az elérhető lehetőségek szükségességét, technikai megvalósíthatóságát és arányosságát, valamint adatvédelmi következményeiket. A testületnek foglalkoznia kell az európai szintű információs rendszerek összetettségéből és széttagoltságából adódó jelenlegi hiányosságokkal és ismerethiányokkal. A szakértői csoport széles körű és átfogó szempontok alapján vizsgálja majd a határigazgatást és a bűnüldözést, figyelembe véve a vámhatóságok ezzel kapcsolatos szerepét, feladatkörét és rendszereit. A csoport munkamódszerének az a célja, hogy ötvözzön valamennyi releváns szakmai tapasztalatot, amelyeket korábban túl gyakran egymástól elszigetelten építettek ki.

E folyamat célkitűzése, hogy átfogó stratégiai elképzelést alakítson ki a határellenőrzési és biztonsági célú adatgazdálkodás uniós struktúrájáról, valamint megoldásokat szolgáltasson annak végrehajtásához.

A következő célkitűzések vezérlik ezt a konzultációs folyamatot:

- Az információs rendszereknek ki kell egészíteniük egymást. Az átfedéseket el kell kerülni, és a meglévő átfedéseket meg kell szüntetni. Megfelelően kezelni kell a hiányosságokat.
- Moduláris megközelítést kell érvényesíteni, maradéktalanul ki kell aknázni a technológiai fejlesztéseket, és a beépített adatvédelem elvéből kell kiindulni.

²⁶ Dánia vonatkozásában a 22. jegyzőkönyv, az Egyesült Királyság és Írország esetében pedig a 21. és a 36. jegyzőkönyv különös feltételeitől függően.

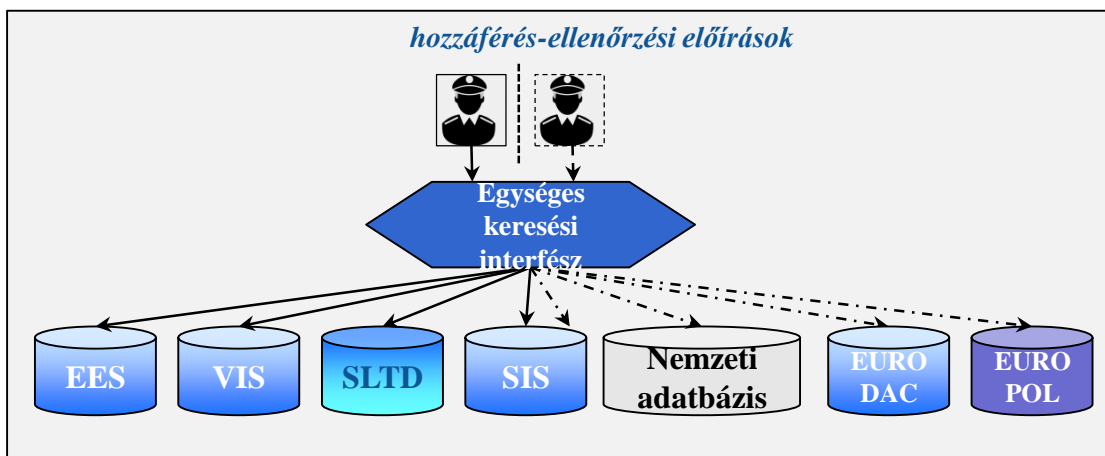
- A kezdetektől fogva biztosítani kell valamennyi alapvető jog tiszteletben tartását mind az uniós polgárok, mind a harmadik országbeli állampolgárok tekintetében, az Alapjogi Chartával összhangban.
- Amennyiben szükséges és kivitelezhető, össze kell kapcsolni és interoperábilissá kell tenni az információs rendszereket. Meg kell könnyíteni a rendszerekben való egyidejű kereséseket annak érdekében, hogy – a jelenlegi hozzáférési jogosultságok módosítása nélkül – valamennyi lényeges információ a határőrök és a rendőrtisztek rendelkezésére álljon amikor és ahol erre szükség van feladataik ellátásához.

1. Egységes keresési interfész

Az interoperabilitás első dimenziója az a képesség, hogy egyidejűleg több információs rendszerben végezzenek keresést, és az összesített eredményeket egyetlen képernyőn jelenítsék meg a határőrök vagy rendőrtisztek számára, maradéktalanul tiszteletben tartva az egyes célok megfelelő hozzáférési jogosultságaikat. Ez egységes keresési interfésszel rendelkező platformokat igényel, amelyek képesek az információs rendszerek egyetlen egységes kereséssel történő egyidejű lekérdezésére. Például egy úti okmány chipjét leolvasva vagy biometrikus adatokat felhasználva ez a platform egyidejűleg több különböző adatbázisban kereshetne. Az egységes keresési módszer minden adathozzáférési és felhasználási szükséglettel rendelkező hatóságra vonatkozik (vagyis a határőrségekre, bűnüldözési hatóságokra és menekültügyi szolgálatokra), a célhoz kötöttségnek és a szigorú hozzáférés-ellenőrzési előírásoknak megfelelően. A platform mobil eszközök segítségével is használható. Az egységes keresési interfész létrehozása csökkenti az európai szintű információs rendszerek összetettségét, mivel lehetővé teszi a határőrök és rendőrtisztek számára, hogy egyidejűleg, egyetlen eljárás révén több információs rendszerben keressenek a hozzáférési jogosultságaiknak megfelelően.

Több tagállam már telepített ilyen, egységes keresési interfésszel rendelkező platformokat. A Bizottság és az eu-LISA az egységes keresési interfész szabványosított megoldásának létrehozásán dolgozik, kiindulva az említett, meglévő bevált gyakorlatból. A tagállamoknak a Belső Biztonsági Alap nemzeti programjainak keretén belüli uniós forrásokat kell felhasználniuk e funkció telepítésének finanszírozására. A Bizottság szoros figyelemmel kíséri, hogy a tagállamok nemzeti szinten hogyan alkalmazzák az egységes keresési interfész funkciót.

2. ábra Egységes keresési interfész



Több központosított vagy nemzeti rendszer lekérdezése könnyebben megvalósítható (lásd az ábrát), mint a decentralizált rendszerekben történő keresés. A Bizottság és az eu-

LISA megvizsgálja majd, hogy az egységes keresési interfész arra is alkalmazható-e, hogy egyablakos, egyidejű kereséseket végezzenek a decentralizált rendszerekben, például a prűmi keretben és az ECRIS-ben. A Bizottság és az eu-LISA az információs rendszerekkel és interoperabilitással foglalkozó szakértői csoporttal együttműködve végzi ezt az elemzést, anélkül, hogy módosítaná a meglévő hozzáférési jogosultságokat.

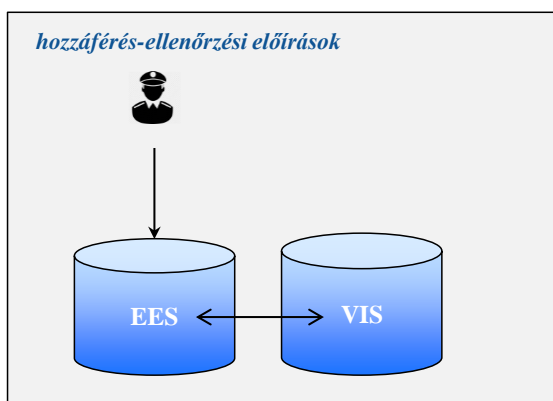
2. Az információs rendszerek összekapcsolhatósága

Az interoperabilitás második dimenziója az információs rendszerek összekapcsolhatósága, ami azt jelenti, hogy a különböző rendszerek, illetve adatbázisok műszakilag képesek kommunikálni egymással. **Az egyik rendszerben regisztrált adatok központi szinten automatikusan lekérdezhetőek lennének egy másik rendszerben.** Ez szükségessé teszi a rendszerek műszaki kompatibilitását, továbbá a szóban forgó rendszerekben tárolt adatelemeknek (pl. ujjnyomatoknak) interoperábilisnak kell lenniük. Az összekapcsolhatóság csökkentheti a kommunikációs hálózatokon futó és a nemzeti rendszereken keresztül áramló adatmennyiséget.

Az összekapcsolhatóság megfelelő adatvédelmi biztosítékokat és szigorú hozzáférés-ellenőrzési előírásokat igényel. A társjogalkotók által 2015. decemberében elért, az adatvédelmi reformra vonatkozó politikai megállapodás nyomán olyan korszerű adatvédelmi keretek jönnek létre az EU-n belül, amelyek előírják majd ezeket a biztosítékokat. Fontos, hogy a társjogalkotók haladéktalanul elfogadják az általános adatvédelmi rendeletet és az adatvédelmi irányelvet.

Az összekapcsolhatóság elképzelését beépítik a jövőbeni határregisztrációs rendszerbe. A jövőbeni határregisztrációs rendszerben lehetséges lesz a VIS-sel való központi szintű, közvetlen, kétirányú kommunikáció. Ez fontos lépés a határellenőrzési és biztonsági célú uniós adatgazdálkodás jelenlegi széttagolt struktúrájának és az azzal összefüggő problémáknak a kezelése terén. Az automatikus keresztellenőrzés mentesíti a tagállamokat attól, hogy a határforgalom-ellenőrzésekkor le kelljen kérdezniük a VIS-t, csökkenti a karbantartási követelményeket és javítja a rendszer teljesítményét.

3. ábra A rendszerek összekapcsolhatósága: a határregisztrációs rendszer/VIS példája



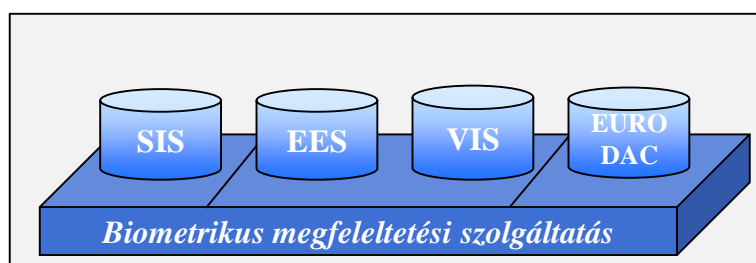
A Bizottság és az eu-LISA következő lépésként elemezni fogja, hogy a jövőbeni határregisztrációs rendszer és a VIS közötti, központi szintű összekapcsolhatóság kiterjeszthető-e a SIS-re, és megvalósítható-e az összekapcsolhatóság az Eurodac és a SIS között. A Bizottság és az eu-LISA az információs rendszerekkel és interoperabilitással foglalkozó szakértői csoporttal együttműködve végzi ezt az elemzést.

3. Közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás

Az interoperabilitás harmadik dimenziója a biometrikus azonosítók területe. Például amikor egy egyedi berendezés segítségével ujjnyomatot vesznek az egyik tagállam konzulátusán, döntő fontosságú, hogy egy másik tagállam határállomásán más típusú berendezést használva össze lehessen vetni ezeket a nyomatokat a VIS-en keresztül. Ugyanez a követelmény vonatkozik a többi rendszerben végzett ujjnyomatalapú keresésekre: a biometrikus mintának meg kell felelnie a minőségre és formátumra vonatkozó minimumkövetelményeknek ahhoz, hogy nehézség nélkül megvalósítható legyen ez a típusú interoperabilitás.

Rendszerszinten a biometrikus azonosítók interoperabilitása lehetővé teszi több információs rendszerre vonatkozó, közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás alkalmazását oly módon, hogy az adatok felosztására és az egyes adatkategóriákra vonatkozó, különálló hozzáférés-ellenőrzési előírások révén tiszteletben tartják az adatvédelmi szabályokat²⁷. Az ilyen közös szolgáltatások komoly pénzügyi, karbantartási és operatív előnyökkel járnak.

4. ábra Közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás



A Bizottság és az eu-LISA elemezni fogja, hogy minden érintett információs rendszer esetében szükséges és műszakilag megvalósítható-e a közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás kialakítása. A Bizottság és az eu-LISA az információs rendszerekkel és interoperabilitással foglalkozó szakértői csoporttal együttműködve végzi ezt az elemzést.

4. Közös adatraktár

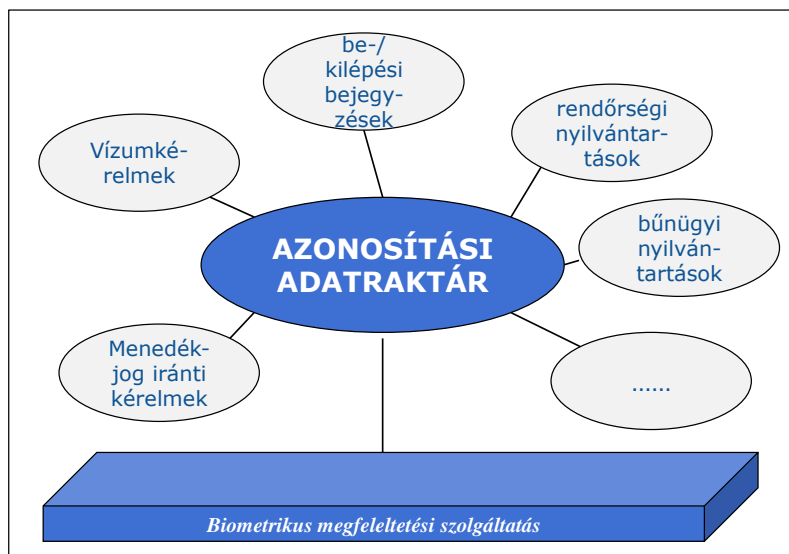
Az interoperabilitás legambiciózusabb hosszú távú megközelítését a **különböző információs rendszerek uniós szintű közös adattára** jelentené. A közös adattárat egy alapvető adatokat (alfanumerikus és biometrikus adatokat) tartalmazó központi modul alkotná, míg más adatelemeket és a különböző információs rendszerek egyedi sajátosságait (pl. a vízumadatokat) külön modulokban tárolnák. A központi modult és a külön modulokat összekapcsolnák egymással, hogy összekössék a megfelelő adathalmazokat. Így létrejönne a **határellenőrzési és biztonsági célú moduláris és integrált személyazonosság-kezelés**. Gondoskodni kellene az adatvédelmi szabályok betartásáról, például oly módon, hogy felosztják az adatokat, és külön hozzáférés-ellenőrzési előírásokat rendelnek az egyes adatkategóriákhoz.

A közös adatraktár létrehozása megszüntetné a határellenőrzési és biztonsági célú uniós adatgazdálkodás jelenlegi széttagolt struktúráját. Az említett széttagoltság ellentétes az adatminimalizálás elvével, mivel ennek következtében többször tárolják ugyanazokat az adatokat. A közös adatraktár szükség esetén lehetővé tenné a kapcsolódások felismerését,

²⁷ Hasonlóan egyetlen fizikai fájlserver sok felhasználó közötti megosztásához, amikor minden felhasználónak csak bizonyos mappákhoz van egyedi hozzáférési jogosultsága.

és átfogó képet nyújtana annak révén, hogy egyesíti a különböző információs rendszerekben tárolt egyedi adatelemeket. Tehát kezelné a jelenlegi ismerethiányt, és megszüntetné a határörök és rendőrtisztek vakfoltjait.

5. ábra Közös adatraktár



Az uniós szintű közös adatraktár létrehozására vonatkozó választási lehetőség fontos kérdéseket vet fel az ahhoz kapcsolódó adatfeldolgozás céljának meghatározását, szükségességét, műszaki megvalósíthatóságát és arányosságát illetően. Szükségessé tenné a különféle információs rendszereket létrehozó jogi keret teljes körű felülvizsgálatát, és csak hosszú távon elérhető célkitűzést jelenthetne. Az információs rendszerekkel és interoperabilitással foglalkozó szakértői csoport megvizsgálja majd a közös adatraktárral kapcsolatos jogi, műszaki és operatív kérdéseket, többek között az adatvédelmi kérdéseket.

Az interoperabilitás mind a négy fent említett dimenziója (az egységes keresési interfész, a rendszerek összekapcsolhatósága, az egységes biometrikus megfeleltetési szolgáltatás és a közös adatraktár) esetében arra van szükség, hogy kompatibilisek legyenek a különböző információs rendszerekben vagy modulokban tárolt adatok. Ennek megvalósításához fontos, hogy előrehaladjon az **egységes üzenetformátumra** (UMF) vonatkozó munka annak érdekében, hogy az összes érintett információs rendszerre vonatkozó közös szabványt hozzanak létre²⁸.

Az információs rendszerek interoperabilitására irányuló intézkedések

- A Bizottságnak **információs rendszerekkel és interoperabilitással foglalkozó szakértői csoportot** kell létrehoznia az uniós ügynökségek, a tagállamok és az érdekelttek részvételével, hogy feltárja az információs rendszerek interoperabilitásának erősítésével kapcsolatos jogi, műszaki és operatív kérdéseket,

²⁸ A Bizottság az európai információcsere-modellről (EIXM) szóló 2012. évi közleményében támogatta az UMF folyamatos fejlesztését, és jelenleg a harmadik UMF kísérleti projektet finanszírozza azzal a céllal, hogy a nemzeti (tagállami), uniós (a központi rendszerek esetében és az ügynökségek által) és nemzetközi szinten (Interpol) alkalmazandó összes érintett adatbázisra vonatkozó közös szabványt hozzanak létre.

többek között a választási lehetőségeknek és azok adatvédelmi hatásainak szükségességét, technikai megvalósíthatóságát és arányosságát.

Egységes keresési interfész

- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak támogatniuk kell a tagállamokat a központi rendszerek lekérdezésére szolgáló egységes keresési interfész telepítése során.
- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak a szakértői csoporttal együtt meg kell vizsgálnia, hogy az egységes keresési interfész alkalmazható-e arra, hogy egyablakos, egyidejű kereséseket végezzenek a decentralizált rendszerekben, anélkül, hogy módosítanák a meglévő hozzáférési jogosultságokat.

Az információs rendszerek összekapcsolhatósága

- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak a szakértői csoporttal együtt elemeznie kell, hogy tovább lehetne-e bővíteni a központi információs rendszerek közötti összekapcsolhatóságot a határregisztrációs rendszer és a Vízüminformációs Rendszer között a javasoltak szerint kialakítandó összekapcsolhatóságon túl.

Biometrikus megfeleltetési szolgáltatás

- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak a szakértői csoporttal együtt elemeznie kell a minden érintett információs rendszerre vonatkozó közös biometrikus megfeleltetési szolgáltatás kialakításának szükségességét és műszaki megvalósíthatóságát.

Közös adatraktár (központi modul)

- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak a szakértői csoporttal együtt meg kell vizsgálnia egy közös adatraktár hosszabb távú fejlesztésének jogi, műszaki, operatív és pénzügyi vonatkozásait.
- A Bizottságnak és az eu-LISA-nak részt kell vennie a minden érintett információs rendszerre kiterjedő, általános, egységes üzenetformátumra irányuló munkában.

8. KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a közlemény vitát indít arról, hogy az európai biztonsági és migrációs stratégiák közötti jelentős szinergiákra építve az EU miként erősítheti hatékonyabban a határigazgatást és a belső biztonságot. Már jelenleg is számos információs rendszer szolgáltat adatokat a határőröknek és a rendőrtiszteknek, azonban ezek a rendszerek nem tökéletesek. Az a feladat áll az EU előtt, hogy erőteljesebb és intelligensebb adatgazdálkodási struktúrát építsen ki, az alapvető jogok – különösen a személyes adatok védelmének és a célhoz kötöttség elvének – maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

Ahol hiányosságok mutatkoznak az EU adatgazdálkodási struktúrájában, szükség van azok kezelésére. A Bizottság e közleménnyel együtt terjesztette elő a határregisztrációs rendszerre vonatkozó javaslatot, amelyet mielőbb el kell fogadni. Az utas-nyilvántartási adatállományokról szóló irányelvet szintén az elkövetkező hetekben kell elfogadni. Az Európai Határ- és Parti Őrségre vonatkozó javaslatot nyárig kell elfogadni. A Bizottság ezzel egyidejűleg folytatja a meglévő rendszerek megerősítésére és szükség esetén korszerűsítésére irányuló munkát, például a Schengeni Információs Rendszer automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer funkciójának fejlesztését.

A tagállamoknak – jogi kötelezettségeinek megfelelően – teljes mértékben ki kell használniuk a meglévő információs rendszereket, és létre kell hozniuk a szükséges műszaki kapcsolódásokat az összes információs rendszer és adatbázis között. Haladéktalanul orvosolni kell a meglévő hiányosságokat, különösen a prűmi keretben.

Bár e közlemény megnyitja a vitát, és megindítja a rendszerszintű hiányosságok és hibák kezelésének folyamatát, a tagállamok feladata, hogy mielőbb orvosolják az uniós adatbázisok adatellátottsága terén, valamint az Unió egészére kiterjedő információcsere megvalósítása tekintetében tapasztalható tartós hiányosságokat.

A határellenőrzési és biztonsági célú uniós adatgazdálkodási struktúra szerkezeti javítása érdekében kezdeményezi e közlemény az információs rendszerek interoperabilitása felé irányuló folyamatot. A Bizottság az információs rendszerekkel és az interoperabilitással foglalkozó szakértői csoportot hoz létre az interoperabilitás megvalósítási lehetőségeivel kapcsolatos jogi, műszaki és operatív módok kezelésére, valamint az esetleges hiányosságok orvoslására. A szakértői csoport megállapításai nyomán a Bizottság további konkrét elképzeléseket terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé, amelyek alapot nyújtanak a jövőbeni lépésekkel kapcsolatos közös vitához. A Bizottság ki fogja kérni az európai adatvédelmi biztos, valamint a 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport keretében ülésező nemzeti adatvédelmi hatóságok véleményét is.

A cél olyan közös stratégia megalkotása, amely – az adatvédelmi követelmények maradéktalan tiszteletben tartásával – eredményesebbé és hatékonyabbá teszi az EU-n belüli adatgazdálkodást minden polgár érdekében, a külső határok védelmének javítása és a belső biztonság fokozása céljából.

1. MELLÉKLET: RÖVIDÍTÉSEK

| | |
|-------------|--|
| API | Előzetes utasinformáció |
| AFIS | Automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer: az ujjnyomatok felvételére, tárolására, összevetésére és ellenőrzésére alkalmas rendszer. |
| VIR | Váminformációs rendszer |
| ECRIS | Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer |
| EES | (javasolt) határregisztrációs rendszer |
| EIXM | Európai információcsere-modell |
| EIS | Europol Információs Rendszer |
| EPRIS | Európai Rendőrségi Nyilvántartási Információs Rendszer |
| EURODAC | Európai ujjnyomat-azonosító rendszer |
| EUROPOL | Európai Rendőrségi Hivatal (az Európai Unió bűnüldöző ügynöksége) |
| ETIAS | (lehetséges) uniós utazási információs és utazásengedélyezési rendszer |
| eu-LISA | A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző európai ügynökség |
| FIND | Interpol Fix Hálózati Adatbázis |
| FRONTEX | Az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség |
| iARMS | (Az Interpol) tiltottfegyver-nyilvántartása és visszakövetési rendszere |
| INTERPOL | Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete |
| MIND | Interpol Mobil Hálózati Adatbázis |
| PIU | Utasnyilvántartó: minden tagállam által létrehozandó szervezeti egységek a PNR-adatok légitársaságoktól való beszerzése céljából. |
| PNR | utas-nyilvántartási adatállomány |
| Prümi keret | A DNS-profilok, az ujjlenyomatok és a gépjármű-nyilvántartási adatok cseréjére szolgáló rendőrségi együttműködési mechanizmus |
| SafeSeaNet | A tengerekkel összefüggő adatoknak a tagállami tengerészeti hatóságok közötti cseréjét célzó európai platform |
| SBC | Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex |
| SIENA | Biztonságos hálózati információcsere alkalmazás |
| SIS | Schengeni Információs Rendszer (időnként SIS II-ként – második generációként említik) |
| SLTD | (Interpol) ellopott és elvesztett úti okmányok adatbázisa |
| sTESTA | a közigazgatási rendszerek közötti biztonságos transzeurópai telematikai szolgáltatások (a következő generációs TESTA-NG-re továbbfejlesztendő) |
| UMF | egységes üzenetformátum: az információs rendszerek kompatibilitását lehetővé tévő üzenetformátum |
| VIS | Vízuminformációs rendszer |

2. MELLÉKLET: A HATÁRIGAZGATÁSI ÉS BŰNÜLDÖZÉSI CÉLÚ, MEGLÉVŐ INFORMÁCIÓS RENDSZEREK JEGYZÉKE

1. A Schengeni Információs Rendszer (SIS)

A SIS a legnagyobb és a legszélesebb körben használt, bevándorlással és bűnüldözéssel kapcsolatos információcserére szolgáló platform. A 25 uniós tagállam²⁹ és négy schengeni társult ország³⁰ által alkalmazott, központosított rendszer jelenleg 63 millió figyelmeztető jelzést tartalmaz, amelyeket az illetékes hatóságok, például a rendőrség, a határellenőrzési és bevándorlási hatóságok vihetnek be és kérdezhetnek le. A rendszer a schengeni térségbe való beutazási és tartózkodási tilalom alatt álló harmadik országbeli állampolgárokra, valamint a keresett vagy eltűnt uniós és harmadik országbeli állampolgárokra, továbbá keresett tárgyakra (lőfegyverek, járművek, személyazonosító okmányok, ipari berendezések, stb.) vonatkozó bejegyzéseket tartalmaz. A SIS-t az különbözteti meg a többi információmegosztási eszköztől, hogy a tisztségviselő által a helyszínen meghozandó konkrét intézkedésekre (pl. letartóztatás vagy lefoglalás) vonatkozó utasítások egészítik ki az információkat.

A SIS-ben való ellenőrzés kötelező a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok feldolgozása, a harmadik országbeli állampolgárok határforgalom-ellenőrzése, valamint az uniós polgárok és a szabad mozgás jogával rendelkező egyéb személyek – szűrőpróbaszerű³¹ – határforgalom-ellenőrzése esetén. Ezenfelül az ország területén végzett minden rendőrségi ellenőrzésnek ki kell terjednie a SIS-ben folytatott automatikus ellenőrzésre.

2. Vízuminformációs Rendszer (VIS)

A Vízuminformációs Rendszer a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjére szolgáló központosított rendszer, amely a schengeni térségbe való beutazásra és az azon való átutazásra irányuló, rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok iránti kérelmekkel kapcsolatos adatokat és határozatokat dolgozza fel. A schengeni államok valamennyi konzulátusát (körülbelül 2000), és mindegyik külső határállomását (összesen mintegy 1800) hozzákapcsolták a rendszerhez.

A VIS adatokat tartalmaz vízumkérelmek és határozatok tekintetében, valamint arra vonatkozóan, hogy visszavonták, megsemmisítették vagy meghosszabbították-e a kibocsátott vízumokat. A rendszer jelenleg 20 millió vízumkérelemmel kapcsolatos adatot tartalmaz, továbbá csúcsidőszakokban óránként több mint 50 000 tranzakciót kezel. Minden vízumkérelmezőtől részletes életrajzi adatokat, digitális fényképet és tíz ujjnyomatot szolgáltat. Így megbízható eszköz a vízumkérelmezők személyazonosságának ellenőrzésére, az irreguláris migráció és a biztonsági kockázatok esetleges előfordulásának vizsgálatára, valamint a vízumkérelem több tagállamban történő benyújtásának ("visa shopping") megakadályozására.

A határátkelőhelyeken és a tagállamok területén belül arra használják a VIS-t, hogy a vízumbirtokosok ujjnyomatainak a VIS-ben tárolt ujjnyomatokkal való összehasonlítása révén ellenőrizzék az előbbieket személyazonosságát. Ez az eljárás garantálja, hogy a vízumkérelmező ugyanazon személy, mint aki átkel a határon. Az ujjnyomat VIS-beli

²⁹ Minden tagállam, Írország, Ciprus és Horvátország kivételével.

³⁰ Svájc, Liechtenstein, Norvégia, Izland.

³¹ Ez a szabály megváltozhat a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex módosításáról szóló COM/2015/0670 bizottsági javaslat alapján.

keresése emellett lehetővé teszi azon személyek azonosítását, akik az elmúlt öt évben vízumot kérelmeztek, és esetleg nem rendelkeznek személyazonosító okmányokkal.

3. EURODAC

Az Eurodac (európai ujjnyomat-azonosító rendszer) a menedékkérők és a schengeni külső határokat rendszeresen átkelő harmadik országbeli állampolgárok ujjnyomatait tartalmazza. A rendszer elsődleges célja jelenleg a menedékjog iránti kérelmek feldolgozásáért felelős uniós ország meghatározása, a Dublini Rendeletnek megfelelően. Az Eurodac hozzáférhető a határátkelőhelyeken, de a SIS-től és a VIS-től eltérően nem határigazgatási rendszer.

A határátkelőhelyeken ujjnyomatokat vesznek az EU területére jogellenesen belépő irreguláris migránsoktól. Ezeket az Eurodacban tárolják, hogy jövőbeni menedékjog iránti kérelem esetén ellenőrizzék az adott személy személyazonosságát. A bevándorlási és rendőri hatóságok összevethetik ezeket az uniós tagállamokban felderített irreguláris migránsok ujjnyomataival is annak ellenőrzése céljából, hogy az érintettek kértek-e menedékjogot más tagállamban. A bűnüldöző hatóságok és az Europol jogosultak továbbá keresést végezni az Eurodacban súlyos bűncselekmény vagy terrorista bűncselekmény megelőzése, felderítése vagy kivizsgálása céljából.

A menedékkérők vagy irreguláris migránsok ujjnyomatainak egy központi rendszerben való regisztrálása lehetővé teszi az érintettek Unión belüli másodlagos mozgásának³² nyomon követését a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásáig vagy a kiutasítási határozat kiadásáig (a jövőben a SIS-ben megjelenő, figyelmeztető jelzéssel egyidejűleg). Általában véve szükség van az irreguláris migránsok azonosítására és nyomon követésére a származási országok hatóságai általi okmányoptárláshoz, és így visszatérésük megkönnyítéséhez.

4. Az ellopott és elveszett úti okmányok adatbázisa (SLTD)

Az Interpol ellopott és elveszett úti okmányokat tartalmazó adatbázisa (SLTD) az olyan útlevek és egyéb úti okmányok központi adatbázisa, amelyek ellopását vagy elvesztését a kibocsátó hatóságok bejelentették az Interpolnak. Az adatbázis az ellopott, kitöltetlen útlevelekre vonatkozó információkat is tartalmaz. A SIS-ben résztvevő országok hatóságainak bejelentett, elvesztett vagy ellopott úti okmányokat a SLTD-be és a SIS-be is beviszik. Az SLTD a SIS-ben részt nem vevő országok (Írország, Horvátország, Ciprus és harmadik országok) által bevitt, úti okmányokra vonatkozó adatokat is tartalmaz.

A 2015. november 9-i és 20-i tanácsi következtetésekbe foglaltaknak, valamint a Schengeni határ-ellenőrzési kódex célzott módosításáról szóló rendeletre irányuló 2015. december 15-i bizottsági javaslatnak³³ megfelelően, minden harmadik országbeli állampolgár és a szabad mozgás jogát élvező személyúti okmányait ellenőrizni kell az SLTD-adatbázisban. Minden határállomást össze kell kapcsolni az SLTD-adatbázissal. Ezenfelül további biztonsági előnyökkel járnának az országon belüli bűnüldözési célú keresések az SLTD-adatbázisban.

³² Például a Görögországba érkező menekültek, akik nem szándékoznak menedékjog iránti kérelmet benyújtani Görögországban, hanem tovább utaznak más szomszédos tagállamokba.

³³ COM(2015) 670 final Az 562/2006/EK rendeletnek a külső határokon végzett ellenőrzések releváns adatbázisok felhasználásával való megerősítése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat.

5. Előzetes utasinformációs adatok (API)

Az API-adatok célkitűzése, hogy az uniós rendeltetési helyre tartó légi járatok indulását megelőzően információkat gyűjtsenek egy adott személy személyazonosságáról, továbbá hogy érkezéskor azonosítsák az irreguláris migránsokat. Az API-adatok az úti okmányban szereplő információkat tartalmazzák; az utas teljes neve, születési ideje, állampolgársága, az úti okmány száma és típusa, valamint az indulás és a belépés szerinti határátkelőhelyre vonatkozó információk, és a közlekedési adatok tekintetében. Az utasra vonatkozó API-adatokat általában a bejelentkezés időpontjában gyűjtik.

A nemzetközi tengeri forgalom könnyítéséről szóló egyezmény alapján a hajó tervezett érkezése előtt 24 órával továbbítani kell a tengeri úton történő szállításra vonatkozó, érkezést megelőző információkat. A 2010/65/EU irányelv³⁴ előírja az adatok elektronikus továbbítását a SafeSeaNet-et, az „e-vámot” (e-Customs) és más elektronikus rendszereket egymással összekapcsoló egyetlen ablakon keresztül.

Nincs olyan központi uniós rendszer, amely regisztrálná az API-adatokat.

6. Europol információs rendszerek

Az Europol Információs Rendszer (EIS) nyomozati célú, központosított bűnügyi információs adatbázis, amelyet a tagállamok és az Europol használhatnak a súlyos bűnözésre és a terrorizmusra vonatkozó adatok tárolására és lekérdezésére. Az EIS-ben tárolt információk személyekre, személyazonosító okmányokra, gépjárművekre, lőfegyverekre, telefonszámokra, e-mailcímekre, ujjnyomatokra, DNS-profilokra és számítástechnikai bűnözéssel kapcsolatos információkra vonatkozó adatokat érintenek, amelyek különféleképpen kapcsolhatók össze egymással, hogy részletesebb és jobban strukturált képet alakítsanak ki egy adott bűnügyről. Az EIS támogatja a bűnüldözési együttműködést, a határellenőrzési hatóságok számára nem érhető el.

Az információcsere csatornájaként a SIENA³⁵ platformot alkalmazzák, ami az Europol, az Europol Összekötő Irodák, az Europol nemzeti egységek, a kijelölt illetékes hatóságok (pl. a vámhatóságok, a vagyonvisszaszerzési irodák, stb.) és az összekapcsolt harmadik felek közötti biztonságos, elektronikus kommunikációs hálózat.

2017 májusában hatályba lép az Europol új jogi kerete, amely lehetővé teszi majd, hogy az Europol megerősített operatív képességgel rendelkezzen elemzések végzése, és a rendelkezésre álló információk közötti kapcsolatok azonosításának javítása céljából.

7. A prümi keret

A prümi keret a tagállamok közötti többoldalú megállapodásán³⁶ alapul, amely lehetőséget biztosít a DNS-profilok, az ujjnyomatok és a gépjármű-nyilvántartási adatok (VRD) cseréjét. Az elképzelés arra épül, hogy határon átnyúló keresés lehetővé tétele érdekében a nemzeti rendszert összekapcsolják az összes többi uniós tagállam nemzeti rendszereivel. Ha egy keresés pozitív megfeleltetést eredményez egy másik tagállam adatbázisában, a pozitív megfeleltetés részletes adatait kétoldalú mechanizmusok révén cserélik ki.

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2010. október 20-i 2010/65/EU irányelve a tagállamok kikötőibe érkező vagy onnan induló hajókra vonatkozó nyilatkozattételi követelményekről és a 2002/6/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről:

³⁵ Secure Information Exchange Network Application – biztonságos hálózati információcsere alkalmazás.

³⁶ A 2005. évi prümi egyezmény. Az egyezményt 2008-ben a 2008/615/IB tanácsi határozattal építették be az uniós jogba.

8. Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS)

Az ECRIS egy olyan elektronikus rendszer, amely az EU-n belüli büntetőbíróságok által konkrét személyekkel szemben hozott korábbi, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletekre vonatkozó információknak az adott személlyel szembeni büntetőeljárás céljából – és ha a nemzeti jog megengedi, egyéb célokból – történő cseréjére szolgál. Az ítélethozatal szerinti tagállamoknak közölniük kell a többi tagállam állampolgáraival szemben hozott ítéleteket az állampolgárság szerinti tagállammal. Az állampolgárság szerinti tagállamnak meg kell őriznie ezeket az információkat, és így kérelemre naprakész információkat szolgáltathat állampolgárai bűnügyi előéletéről, függetlenül attól, hogy az Unión belül hol került sor az elítélésre.

Az ECRIS a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek ítéleteire vonatkozó információk cseréjét is lehetővé teszi. Az ECRIS-hálózat kapcsolattartó pontjai a tagállamokban kijelölt központi hatóságok; ezek intézik a bűnügyi nyilvántartási információk közzétételével, tárolásával, lekérésével és szolgáltatásával kapcsolatos valamennyi feladatot.